

پیشگفتار

بررسی علمی روستاها گرچه به عنوان زمینه‌ای تحقیقاتی از دیرباز مورد توجه بوده، تنها در دهه‌های اخیر مورد مذاقه خاص قرار گرفته است. آنچه به ضرورت این مقوله دامن می‌زند، این واقعیت است که رشد بی‌رویه شهرها و نارساییها و پیچیدگیهای اجتماعی و اقتصادی در واماندگی، تزلزل و فروپاشی حیات روستایی ریشه دارد و رشد و توسعه بسیاری از کشورها در گرو ساماندهی عرصه‌های روستایی است. به همین دلیل، شناخت سکونتگاههای روستایی در مجموعه دروس بسیاری از شاخه‌های علمی مانند جغرافیا، اقتصاد و جامعه‌شناسی رونق تازه‌ای یافته است.

هدف اولیه این کتاب طرح مسائل و جنبه‌های اساسی روستاشناسی از دیدگاهی مکانی - فضایی است و کوشش شده تا کتاب از نظم و ساختاری بنیادی برخوردار باشد. البته مؤلف ادعا ندارد که در ایجاد نظم و ساختار کاملاً موفق بوده است؛ اما از آنجا که اعتقاد دارد ساختاری هرچند ضعیف به مراتب بهتر است از اینکه اصولاً ساختاری وجود نداشته باشد، به ارائه مطالب به این صورت مبادرت کرده است.

این کتاب با توجه به کمبود منابع بنیادی روستاشناسی به زبان فارسی، به عنوان کتابی درسی فراهم شده است. البته مطالب طوری تنظیم یافته که نه تنها پاسخگوی نیازهای درسی دانشجویان جغرافیا باشد، بلکه به علاقه پژوهشگران و کارشناسان رشته‌های دیگر علمی از جمله اقتصاد، جامعه‌شناسی، مدیریت، علوم سیاسی و معماری نیز پاسخ گوید.

این کتاب در واقع حاصل سالها مطالعه دفتری و تحقیق میدانی مؤلف است که البته اگر یاری و دستگیری استادان در این راه نبود، این کار هرگز به این صورت

فراهم نمی‌آمد. پیش از همه لازم است از راهنمایان و حمایت‌های دکتر ایرانپور جزنی که طی سالیان طولانی، پیوسته مشوق مؤلف بوده است، سپاسگزاری نماید. همچنین از دکتر محمدحسن گنجی، استاد بزرگوار و فروتن جغرافیا که هیچ‌گاه حمایت‌های علمی خود را از بنده دریغ نداشته و نیز دکتر اکارت اهلرس که طی حدود یک دهه، امکان آشنایی با جنبه‌های تازه‌ای از مسائل روستایی را برای نگارنده فراهم ساخته است، قدردانی می‌شود.

مؤلف ادای دین به آموزگار اصلی خود که برای نخستین بار روستا و روستایی و ارزش انسانی زیستن را به او شناساند، پیوسته بر دوش خواهد داشت؛ به همین سبب این کتاب را به یاد و خاطره مهربانی‌های همیشگی پدر خود تقدیم می‌دارد.

در تألیف این کتاب از آثار و نوشته‌های بسیار استفاده شده، اما کمی و کاستی آن بر عهده نویسنده است. از دانشمندان و کارشناسان مطالعات روستایی انتظار دارد با بذل توجه و تذکر به اصلاح دیدگاه‌های مؤلف و مطالب این کتاب یاری رسانند. حمایت درگاه احدیت همراه ایشان باد.

عباس سعیدی

دی ماه ۱۳۷۵